

ABORDAREA SOCIOPEDAGOGICĂ A EDUCAȚIEI PARENTALE ÎN RÂNDUL ADOLESCENȚILOR

Ana MACRINICI, grad didactic întâi
Centrul de Excelență în Energetică și Electronică, RM

Abstract: *The article deals with the issue of educational partnership between the school, society and family in their attempt to develop the adolescents' ability to follow, develop and promote parental models and to create their own parenting styles. The education of future parents seems to become a necessity in the process of upbringing children, it also marks the way to the social-spiritual emancipation, democratization of the society and education.*

Keywords: *parental education, educational partners, family values, society, adolescent.*

*Când copiii spun că părinții lor aveau dreptate,
ei au devenit deja la rândul lor părinți.
David Boia*

Ca factor al educației, școala crează o legătură strânsă dintre societate și familie. Cu un sistem de organizare individual, școala va transmite cunoștințe, va crea abilități, va promova norme și valori recunoscute și acceptate social. Cu toate acestea instituțiile școlare au propriile norme și valori care sunt dezvoltate și reproduse în societate. Una dintre cele mai importante condiții ale creșterii eficienței activității educative desfășurate cu elevii o constituie asigurarea unei depline unități de acțiune a tuturor factorilor educativi: școală, familie. Din perspectiva educației permanente – educația viitorilor părinți – constituie o cale de emancipare spirituală și socială a adolescenților, facilitând dezvoltarea resurselor umane prin educație.

Activând într-o instituție profesional – tehnic, unde discipolii sunt la vârsta adolescenței, formarea și dezvoltarea conștiinței morale a personalității elevului privind viața de familie, valorile familiale și optimizarea relațiilor sale cu părinții, ca viitori părinți, cu sine și societatea – devine o adevărată provocare. Programele de instruire includ nu doar discipline de formare profesională, dar răspund și necesității de integrare socială. Astfel disciplinele opționale ca Educația civică, Mod de viață sănătos, Educația pentru societate, Dezvoltarea personală, vin în ajutor comunității de a forma un adult cu un sistem de valori pe care le va promova în cadrul său. În programul curricular al acestor discipline la capitolul Educația Parentală sunt două puncte de reper:

- Conștientizarea rolului familiei, care se formează în funcție de tradiția neamului/etniei, ethosul pedagogic familial, vârsta părinților, studiile și nivelul lor de inteligență, componența familiei, coeziunea și adaptarea ei, condițiile de trai, tradițiile familiale, concepția despre lume a acestora [12. p. 18]
- Valorificarea modelelor pozitive de familist și părinte în funcție de respectarea drepturilor și obligațiilor membrilor de familie, prin relații de parteneri și manageri familiari, educație de gen, dezvoltarea la copiii a deprinderilor civice și moral-spirituale. [12. p. 19]

Aceste repere au rolul de a reduce gradul de vulnerabilitate a tuturor categoriilor de părinți, oferind posibilitatea de a se redescoperi pe ei însuși, de a-și îmbunătăți comunicarea și de a-și dezvolta abilități necesare privind îndeplinirea rolului de părinte.

În colaborare cu psihologul din instituție și cu acordul elevilor din anul 3 de studii, am realizat chestionarul ADOR – tehnica “Adolescenții despre părinți”, cu scopul de a studia relațiile interpersonale din familie și de a organiza în cadrul programelor de instruire activități ce ar preveni situațiile de problemă din familie, iar la necesitate cum să intervină în soluționarea problemelor familiale. Chestionarul a fost completat de 70 de elevi cu vârste cuprinse între 17-18 ani și a pus în evidență comportamentul și metodele de educație ale părinților percepute de adolescenți.

Cunoaștem că interacțiunea dintre părinți - copiii formează – cultura familiei manifestată prin valori familiale și principii de familie [10, p. 4]. Relațiile umane sunt prezentate prin nivelul de integrare a persoanei în societate datorită valorilor familiale: adevăr, fidelitate, cooperare, bucurie, respect, bunăvoință, etc., Rezultatul chestionarului a redat nivelul de încredere dintre părinți și copii, 55.7% (39 elevi) susțin că părinții sunt permisivi, au libertatea de a alege și a decide singuri, aleg activități la dorință, alți 44.3 % (31 elevi) se simt permanent urmăriți de părinți în stradă, la școală, li se cere să prezinte cu exactitate locul și ocupațiile lor, li se restricționează interacțiunile cu alți semenii.

Varietatea și intensitatea stărilor afective familiale sunt inegalate de celelalte tipuri de relații. Membrii grupului familial sunt legați de expresiile puternice ale iubirii, atașamentului, loialității și sensibilității față de sentimentele celorlalți membri. Conform răspunsurilor primite de la elevi am observat discordanța dintre acțiunile și comportamentul părinților, 58.6 % (41 elevi) spun că părinții demonstrează deschis dragostea față de ei, iar 42.9% (30 elevi) cred că sunt antipatici părinților. Dintre cei 70 elevi, 35 (50%) sistematic sunt criticați pentru faptele lor, iar 45 (64%) mereu susținuți încurajați, promovați.

Prin comportamentele pe care membrii familiei le așteaptă de la fiecare membru se stabilesc următoarele roluri familiale; - rolul conjugal (de partener, soț/soție); - rolul fratern (frate/ soră); - rolul PARENTAL, ce vizează relaționarea dintre părinți - copii și presupune:

- ✓ Creșterea și educarea copiilor;
- ✓ Formarea identității sexuale a copiilor;
- ✓ Formarea identității culturale;
- ✓ Stimularea evoluției și dezvoltarea personalității la copii. [7. p 9.]

Rolul de părinte este înșelător, inițial ni se crează impresia că nu facem decât să creștem un copil, dar de fapt părinții învață și cresc o dată cu copilul. Parenting-ul reprezintă cea mai bună cale de autocunoaștere, bazată pe relații sănătoase, pe familie unită. Activitățile în comun facilitează relațiile dintre membrii de familie, însă doar 35,7% din elevi sunt incluși în activități alături de ceilalți membri ai familiei, alți 54.3% se simt ignorați.

Modalitățile de disciplinare eficiente a copilului stârnesc certuri, iar diferențele dintre teorie și practică reprezintă adesea mărul discordiei dintre cei doi părinți. Educația parentală (a adulților în general) trebuie să se realizeze în condiții liberale, unde conținuturile, metodele, sunt adaptate la nevoile specifice de educație ale părinților [1, p. 9]. Pedepsele inconveniente, uneori prea mult, alteori prea puțin, 60% (42 elevi) unele reguli respectate, alteori nu 64.3% (45 elevi), pentru aceeași faptă uneori pedepsit, alteori iertat 51.4% (36 elevi), duce la instabilitatea

relațiilor dintre membrii familiei, în plus copilul este dezorientat în a înțelege unde a greșit și cât de grav este situația.

Viitoarii mamă sau tată conștientizează că persoana pe care copilul o va lua drept model și de la care va învăța zi de zi este chiar persoana proprie. A fi părinte nu înseamnă să-i spui copilului ce să facă în momentul în care se poartă urât. Părinte este cel care asigură condițiile în care copilul poate atinge nivelul maxim în ce privește potențialul său uman [2, p. 19]. Cultura familiei se reflectă în societate prin intermediul raportului de relații de familie – relații între soți, între copiii, părinți – copiii, interacțiunea cu alte familii.

Formarea identității sexuale reprezintă o abordare pozitivă a sexualității și a relațiilor sexuale, bazate pe respect, precum și posibilitatea de a avea relații sexuale în siguranță, fără discriminare, violență sau coerciție. Viitorii părinți sunt instruiți de a reflecta la tema „sexualitatea” în context global cu referire la gradul de dezvoltare emoțională, fizică și socială. Problemele bioetice ca avortul, fertilizarea în vitro abordate la lecție au un impact emoțional asupra elevilor. Adolescenții sunt integrați în rolul de a fi sau a nu fi părinte. Gradul de empatie, conștientizare a consecințelor pe care le pot avea faptele lor pentru viitor îi determină de a aprecia locul lor în familie și societate.

Este recunoscut faptul că doar informarea nu este suficientă, trebuie să li se ofere posibilitatea de a dobândi abilitățile principale de viață și de ași forma atitudini și valori pozitive în raport cu oportunitatea de a fi părinte. Să fii refugiu pentru copil e o necesitate, 37.1% (26 elevi) se bucură de timpul acordat de părinți, de răbdarea lor, de înțelegere în soluționarea de probleme, alți 45.7% (32 elevi) nu cunosc toleranță din partea părinților.

La finele programelor de studii elevii nu doar că vor cunoaște valorile personale și de familie, dar vor fi receptivi la nevoile celor din jur, vor aprecia și vor atribui un comportament adecvat atât ca copil la părinți, cât și ca viitor părinte. Cu competențele dobândite în perioada adolescenței ei devin adulți independenți. Cu toate acestea, toți adolescenții au în continuare nevoie de sprijinul și îndrumarea părinților. Senzația de utilitate și apreciere într-o familie îi crează tânărului bunăstarea emoțională, el devine deschis spre colaborare, se va implica activ în viața de familie și comunitate.

Cele două formațiuni sociale, familia și învățământul, reflectă și reproduc particularitățile dezvoltării societății, ale statului și ale etniei. Din moment ce școala nu poate fi mai bună decât societatea pe care o slujește, nici familia – sistem educativ natural al copilului – nu-i capabilă să facă față problemelor apărute astăzi. În contextul dat menționăm ca reformele care se produc actualmente în Republica Moldova creează condiții favorabile atât pentru restructurarea învățământului, cât și pentru educația și consolidarea familiei [8 p 59-60].

Un sistem de educație pentru adulți este bine organizat atunci când este întemeiat pe motivații și centrat pe obiective care rezolvă problemele indivizilor sau ale grupurilor de adulți. Strategiile propuse să fie orientate pe cunoașterea nevoilor reale ale tinerilor părinți, pentru a stimula motivația lor de învățare și de participare la programele educative tematice. Ca rezultat se obține comportamentul dorit, se va menține comportamentul după încheierea programului și se va extinde la toate situațiile pe care le dorim [4, p200]. Parteneriatul la nivel comunitar, instituțional și familial este o garanție de a crea un model demn de urmat și un mediu adecvat pentru dezvoltarea armonioasă a relațiilor de familie, cât și schimbarea treptată a unor valori, atitudini, principii, comportamente la nivel de părinți, adolescenți și viitori părinți.

BIBLIOGRAFIE

1. DOLEAN, I; DOLIAN, D. Meseria de părinte. București: Aramis Print, 2009. 156 p. ISBN 978-973-679-646-3
2. EANES, R. Parenting pozitiv, ghid esențial. București: Curtea Veche Publishing, 2018. 215 p. ISBN 978-606-44-0114-4
3. HARVEY-ZAHRA, L. Cum sa-ți faci copilul fericit. București: Univers Enciclopedic Gold, 2014. 252 p. ISBN 978-606-704-077-7
4. KAZDIN, ALAN E. Metoda Kazdin de a crește copilul obraznic. București: Meteor Press, 2009. 285 p. ISBN 978-973-728-371-9
5. KOHN, A. Parenting necondiționat, de la recompense și pedepse la iubire și înțelegere. București: Multimedia Est Publishing, 2013. 213 p. ISBN 978-606-93563-0-2
6. RENAUD, H. Cum sa fiu un bun părinte. Iași: Polirom, 2010. 238 p. ISBN 978-973-46-1659-6
7. COPACINSCHI, M; TURCHINĂ, T; OLARU, V. Relații armonioase în familie, suport informațional. Chisinau: Ediția II-a, 2017
8. CUZNEȚOV, L. Curriculum Educația pentru familie din perspectiva educației permanente cadrul conceptual și metodologic. Chișinău: 2013.
9. LEȘCO, G.; CHIREV, L.; GANDRABUR N.; CUCIUC V. Promovarea sănătății și dezvoltarea adolescenților, ghid pentru persoanele resursă din comunitate. Chișinău: Agenția de Comunicare „Umbra ta”, 2012. 145 p. Tiraj: 5000 ex.
10. MOCANU, L.; CABARET, N. Educația prentală suport de curs electronic. Chișinău: Tipogr. UPS “I. Creangă”, 2020. 57 p. ISBN 978-9975-46-436-9
11. SAVCA, L; VÎRLAN, M. Psihoteste, instrumentariu de studiere a personalității și relațiilor ei cu alții, ghid pentru psihologi, volumul II. Chisinau: Direcția CIP a Camerei Naționale a Cărții 2008, ISBN 078-9975-48-062-8
12. SORICI, O. Valorizarea competențelor parentale în educația axiologică familială. În: Revista Didactica Pro, revistă de teorie și practică educațională. 2011, nr.3 (67) p. 18-19. ISBN 1810- 6455
13. STĂICULESCU, C. Școala și comunitatea- partenerie în educație. În : Revista STUDIA UNIVERSITATIS MOLDAVIAE, 2008, nr 5(15), Seria “Științe ale Educației”, pp 77-82. ISBN 1857-2103